Astor, Lenox and Tilden Foundations The New York Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK CITY

A JEWISH CANADIAN DAILY
CIRCULATED ALL OVER CANADA AND ABROAD

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
CANADA

2 סענט

VOLUME IV. No. 11787 | Toronto Wednesday May 9 1917 | י"ז אייר פרשה אמור תרע"ז | מיטוואך דער 9טער מאי, 1917. | PRICE: TWO CENTS

קענעדער סאלדאטען געווינען צוריק פרעסנאי

דייטשער אפיציעלער באריכט מעלדעט אז די דייטשען האבען פארנומען די פאזיציעס אין פרעסנאי און האלטען זיי. טראָטץ די קענעדער קאנטער אטאקעס, די קענעדער הויפט קוואַרטיר מעלדעט אבער אז דער דייטשער באריכט איבערטרייבט און אז די פרעסנאי פאזיציעס זענען צוריקגענומען געווארען פון די קענעדער

קייזער ווילהעלם געשאסען פון אן אונבעקאנטען מענשען

לאנדאן, מאי, 8.

טראָצדעם וואס דער דייטשער אפי־ציעלער באריכט מעלדעט אז זיי האבען צוריק פארנומען פרעסנאי, דעם דארף וועלכען די קענעדער האבען פארנומען דעם דריטען מאי, קומען דאך אן באריכ־טען פון דער קענעדער הויפט קוואַרטיר, וועלכע מעלדען, אז די דייטשען איבער־טרייבען אין זייער באריכט.

עס איז קיין צווייפעל נגט אז די דייטשען האבען נאך א שטארקער אטאקע דורכגעבראכען די פאזיציע, אבער די קאנטער אטאקעס וועלכע די קענעדער סאל־דאטען האבען ארגאניזירט און דורכגע־פיהרט האבען די דייטשען פון דארטען פערטריבען. בלויז א קליינעם טהייל פון דארף איז די דייטשען געלונגען צו פער־האלטען אין זייערע הענט.

דער ענגלישער אפיציעלער באריכט מעלדעט, אז גרויסע ארטילעריע שלאכ־טען קומען פאר אינ'ם געגענד פון פרעס־נאי און לען. די דייטשען האבען איינינע מאל פרובירט דורכצוברעכען די ענגלי־שע פאזיציעס אבער די אטאקעס זענען צוריקגעשטויסען געווארען און די סאל־דאטען וועלכע עס איז געלונגען אריינצו־געהן אין די פאזיציעס זענען אלע גע־טויטעט געווארען.

די שלאכטען ארום באלעקאר ווערען פארגעזעצט מיט דער גרעסטער ביטער־קייט, ווי עס ווייזט אוים האבען די דייט־שען בעשלאסען צוריקצונעהמען זייערע פערלוירענע פאזיציעס אום יעדען פרייז.

א קליינער אבטהיילונג פון דייטשע סאלדאטען איז געלונגען צו בעטרעטען דעם דרום מערב טהייל פון דעם דארף, אבער זיי זענען פון דארטען פערטריבען גע'ווארען מיט גרויסע פערלוסטען.

די פראנצויזען זענען ערפאלגרייך.

די ענגלישע לופט פליהער טהון אויך פיעל און וויכטיגע ארבייט. עס איז זיי נעכטען געלונגען ארונטערצוברייגגען א דייטשען באלון.

די פראנצויזען זענען אויך זעהר ערפאל־גרייך אין זייערע אטאקעס. נעכטען איז זיי געלונגען צו פערנעהמען א דייטשען פעלד פארט אינ'ם געגענד פון פראסנאי.

דער אפיציעלער דייטשער באריכט, וועלכער מעלדעט וועגען דעם האס די דייט־שען האלטען די פאזיציעס אין פרעסנאי מעלדעט אויך, אז זיי האבען דארטען פערנומען 200 געפאנגענע און זעקס מא־שין ביקסען.

קיין האפנונג פאר פריעדען יעצט.

לאנדאן, מאי, 8.

א טעלעגראמע וועלכע איז דא ער־האלטען געווארען פון קאפענהאגען מעל־דעט, אז דר. קארל האלפריך, דער וויים־פרעזידענט פון רייכסטאג האט ריידענדיג וועגען פריעדען פאר דייטשלאנד געזאגט:

עס איז אמת נויטיג פאר אונז דער פריעדען, אבער מיר קענען איהם נאך יעצט ניט בעקומען, מיר דארפען איהם אויסקעמפפען.

מר. ה. ווינבערג
פרעזידענט פון'ם "אידישען זשורנאל"
שיקט
געלד קיין רוססלאנד
לויט'ן טאגעס קורס
מיר שיקען אויך טעלעגראפיש.
געלד געשיקט נאך אלע טהיילען פון דער וועלט.

אן אטענטאט אויפ'ן קייזערס לעבען

שיסט דריי קוילען אויפ'ן קייזער, אלע האבען אבער פערפעהלט דעם ציעל. מאן ארעסטירט.

רוים, מאי, 8.

קייזער ווילהעלם איז ווי דורך א נס געראטעוועט געווארען פון טויט, אזוי מעל־דעט א טעלעגראמע פון ציריך צו דער אי־טאליענישער צייטונג קוריער דע'איטא־ליא.

די טעלעגראמע זאגט:

אן אונבעקאנטער מאן האט דריי מאל אויסגעשאסען אויפ'ן קייזער ווילהעלם, ווען ער איז געפאהרען אין זיין אויטאמא־ביל אין בערלין. צוויי קוילען האבען גע־טראפען אין אויטאמאביל און די דריטע האט אין גאנצען אין ציעל ניט געטראפען.

דער מאן איז גלייך ארעסטירט געווא־רען.

די מיינונג איז פון דער דייטשער פא־ליציי אונטערדריקט געווארען אבער מען האט זיך צופעליגער ווייזע דערפון דער־וואוסט.

די שטריינגסטע מיטלען זענען אנגע־נומען געווארען צו היטען דעם קייזער פון א וועלכען עס איז פיינדליכען אנגריף, ווען ער געפינט זיך ביים פראנט, איז ער אין א הויז, וועלכע איז זיכער פון באמבעם.

עס ווערט אויך דערצעהלט אז דער קייזער פאהרט קיינמאל ניט אין דעם קוי־זערליכען אויטאמאביל. דער אמת'ער אויטאמאביל אין וועלכען דער קייזער פאהרט איז א פראסטער און אין דעם קייזערליכען אויטאמאביל ווערט אריינ־געזעצט א מענש, וועלכער איז עהנליך צום קייזער.

א געמיינשאפטליכער שפייז קאמישאנער פאר קענעדע און די שטאאטען

הערבערט סי. האואזער דער קאמישיאנער.

וואשינגטאן, מאי, 8.

עס איז פאראן א סברא דאס עס וועט ערגאנט ווערען א געמיינשאפטליכע שפייז קאמיסיע פאר קענעדע און די שטאאטען מיט ראבערט סי. הואווער אלס טשערמאן פון דער קאמיסיע.

עס ווערט ערקלעהרט דאס אזא קא־מיסיע וועט האבען א דיקטאטארישע מאכט איבער דעם וועלכע שפייזען עס זא־לען ארויסגעשיקט ווערען פאר די אליי־אירטע און וועלכע ניט.

פעלדמארשאל דזשאפרע וועט ניט בע־זוכען קענעדע.

מאנטרעאל, מאי, 8.

דער "מאנטרעאל הערעלד" האט ער־האלטען א נאכריכט דאס מארשאל דזשאפ־רע, און עקס פרעמיער וויוויאני, וועלכע געפינען זיך איצט אין די פעראייניגטע שטאאטען אויף א מיסיע, וועלען ניט בע־זוכען קענעדע, ווי דאס איז אין אנפאנג געפלאנעוועט געווארען. אלס אורזאכע פון צוריקרופען דעם וויזיט ווערט אנגע־געבען דאס וואס די צייט פון די פראנצוי־זישע פערטרעטער איז זעהר בעשרענקט. זיי וועלען מוזען גלייך צוריק פאהרען קיין פראנקרייך.

הרב צבי הכהן קומט קיין טאראנטא.

דער בעוואוסטער מאנטרעאלער רב צבי הכהן וועט זיין א גאסט אין טאראנ־טא קומענדען זונטאג אויף זיין רייזע צום מזרחי קאנווענשאן אין פיטסבורג, וועט ער זיך אפשטעלען דא אין שטאדט, און ער וועט האלטען א דרשה זונטאג דעם 13־טען מאי, אין אווענד אין דער מעקאל סט. שוהל.

דער ווירדיגער רב איז בעקאנט אלס א לאגישער און אינטערעסאנטער רבני־שער דרשן.

די פראוויזארישע רעגיערונג האט געזיעגט זאגט מיליוקאוו

שטריינגע מיטלען אנגענומען געגען לענינען און זיינע חברים. רעגיערונג שטעהט פעסט.

פעטראגראד, מאי, 8.

די רוסישע פראוויזארישע רעגיערונג האט געהאט א גרויסען זיעג און איז ארוים פון דעם יעצטיגען קריזיס פיעל שטארקער און מיט מעהר פרעסטיזש ווי פריהער.

אזוי האט ערקלעהרט דער אויסלענ־דישער מיניסטער מ. מיליוקאוו, וועלכער איז יעצט אהן צווייפעל די שטארקסטע און פראמינענטסטע פיגור אין רוסלאנד.

עס פערשטעהט זיך האט ער ווייטער ערקלעהרט, אז בײדע צדדים זענען איינ־געגאנגען אויף קאמפראמיסען אבער דעם גרעסטען קאמפראמיס האט געמאכט דער סאלדאטען און ארבייטער קאמיטעט.

מיליוקאוו אליין האט אבער געהאט א גרויסען פערזענליכען זיעג ווייל ער איז געווען דער יעניגער, וועלכער האט גע־שפיעלט די הויפט ראלע אין דעם קרי־זיס.

קלאנגען האבען זיך געהאט פער־שפרייט אין די פאליטישע קרייזען אין פעטראגראד אז ער און גוטשקאף וועלען רעזיגנירען איבער דער קאנסטאנטינאפאל פראגע. וועגען דער פראגע זענען זיי גע־ווען אין דער מינאריטעט. מיליוקאוו איז דורכאוים געווען דערפאר אז רוסלאנד זאל בעקומען קאנסטאנטינאפאל און דאס האט אויסגעדריקט די לעצטע נאטע צו די עלליים. דער קאבינעט האט געוואוסט אז א קריזיס וועט קומען אבער מיליוקאוו האט ערקלעהרט גאנץ אפען, אז ער איז בערייט צו קעמפען דערפאר, און ווי ער האט זיך אויסגעדריקט אין אן אינטער־וויו, האט ער געזיעגט, ווייל דער קאמי־טעט פון סאלדאטען און ארבייטער האט בלויז געהאט אויסצוקלייבען איינע פון די צוויי זאכען, אדער שטיצען די פראווי־זארישע רעגיערונג, אדער דערלאזען עס זאל קומען צו אן אנארכיע אין לאנד, און די איינציגע זאך אויף וועלכער די רעגיע־רונג איז איינגעגאנגען איז צו מאכען אן ערקלעהרונג פאר'ן קאמיטעט, אבער פאר קיין פאל ניט צוריקציהען די נאטע וועל־כע איז געשיקט געווארען צו די עלליים, און א שטעלונג האט די רעגיערונג גענומען נעהמען צו ווייזען זיך פאר דער וועלט וועלכען קאליר זי טראגט.

פאררעטהער וועלען בעשטראפט ווערען.

מיליוקאוו האט זיין אינטערוויו פאר־געזעצט:

איך בין אין א פאזיציע צו זאגען אז די מיליטערישע אויטאריטעטען האבען בדעה אנצונעהמען שטריינגע מיטלען גע־גען לענינען און זיינע אונטערשטיצער. די צייט האט געוויזען אז קיין דערוויילינגע מיטלען טויגען ניט מעהר. האנזעקווענטע מיטלען זענען די זיכערסטע.

דער פאקט, אז די טעלעפאן מייד לאך האבען זיך ענטזאגט צו קאנעקטען סובסקרייבערס מיט דער אנטי מלחמה צייטונג "פראוואַ", וועלכע איז איינגענט ליך לענינ'ס הויפט קווארטיר, ווייזט אז מיר האבען גענומען די ריכטיגע שטעלונג צום פאליטישען קריזיס און ווייסען דעם סענטימענט פון לאנד.

אלע צייטונגען מיט דער רעגיערונג.

אלע רוסישע צייטונגען זאגאר די סאציאליסטישע זענען מיט דער רעגיערונג די "רוסקאיא וואליא" זאגט דאס וואס קערענסקי דער סאציאליסט איז א מיט־גליעד פון מיניסטארען קאבינעט הייסט דאס שוין אז מיר האבען א קאאלאציאנס רעגיערונג. קערענסקי איז אבער קראנק און צוליעב דעם האט ער ניט געקענט נעה־מען קיין שטעלונג און ער געפינט זיך אין אזא פאזיציע, אז ער זאל זיך קענען צו־ריקציהען צו יעדער צייט ווען ער וועט פיהלען אזוי צו טהון.

די הויפט פראגע וועלכע פערנעהמט יעצט דעם אויבען אן אין רוסלאנד איז די פראגע פון "אנעקסיישאן" און דאס וואס דער ארבייטער און סאלדאטען קאמיטעט האט ערקלעהרט אז אויב אלע קריעגס לענ־דער וועלען ערקלעהרען זייערע מלחמה צוועקען וועט עס ברייגגען צו א שנעלען פריעדען האבען עס אויסגענוצט לעגינס חברים און מאכען א טומעל. עס איז אבער זיכער, אז אויב ענגלאנד וואלט ארויסגעגעבען אן ערקלעהרונג, אז זי האט קיינע מלחמה צוועקען און אז זי איז בלויז אריין אין קריעג דאן ווען דייטש־לאנד האט בעטראטען דעם בעלגישען בא־דען און די ערקלעהרונג זאל פארשפרייט ווערען צווישען די רוסישע סאלדאטען וואלט עס זיכער געהאלפען די סיטואציע קלאהר צו מאכען.

וואשינגטאן, מאי, 8.

סעמיועל קאמפערס דער פרע־זידענט פון דער אמעריקאן פעדעריישאן אף לייבאר האט אבגעשיקט א לאנגע קייבעל צום ארבייטער און סאלדאטען קא־מיטעט אין וועלכער ער פערלאנגט אינ'ם נאמען פון די אמעריקאנער ארבייטער, רוסלאנד זאל ניט שליסען קיין סעפערא־טען פריעדען.

אויף וואס ווארט דער רייכס קאנצלער?

פרעגט דער בערלינער פארווערטס. ווארום מאכט ער ניט דעם פריע־דענס פארשלאג?

אמסטערדאם, מאי, 8.

דער בערלינער "פארווערטס" די אפי־ציעלע סאציאליסטישע צייטונג שרייבט וועגען דער רוסישער נאטע צו די עלליים וועגען די רוסישע מלחמה צוועקען, און די צייטונג זאגט:

דער רייכס־קאנצלער פאן בעטהמאן האלוועג קען יעצט ניט האבען קיין אויס־רייד פאר ניט מאכען דעם פארשפראכע־נעם פארשלאג און דערביי ערקלעהרען דייטשלאנדס מלחמה צוועקען.

אויב דייטשלאנד זאל מאכען אן אפע־נעם סטייטמענט פונקט אזוי ווי רוס־לאנד האט עס געטהון דאן וועלען עסט־רייך, דייטשלאנד און רוסלאנד שטעהן צוזאמען.

די פאראייניגטע שטא־טען פון אייראפא

אן ארגאניזאציע אין רוסלאנד צו אגי טירען פאר דעם.

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל".)

פעטראגראד, מאי, 8.

עס איז דא פארמירט געווארען אן ארגאניזאציע וועמענס צוועק עס איז צו פראפאגאנדירען א פאראייניגטע שטאא־טען פון אייראפא.

א טרייד יוניאן קאנגרעס אין רוס־לאנד איז גערופען געווארען פאר'ן 20־טען מאי.

דער קאנגרעס וועט פערהאנדלען רוי־נע ארבייטער פראגען.

טויזענד אידישע פליכטלינגע פון ווי־ניצ'א און פאדאליע האבען זיך אומגע־קעהרט צוריק אהיים, פון די פלעצער וואו־הין זיי זענען פארשיקט געווארען.

אין טאמסק זענען נעכטען פארגע־קומען וואהלען פאר שטאדטישע בעאמטע און דער רעזולטאט פון די וואהלען איז, אז אלע סאציאליסטישע קאנדידאטען זע־נען ערוועהלט געווארען.

אין מאסקווא זענען פארגעקומען די־זעלבע אונרוהען ווי אין פעטראגראד, דאן ווען דארטען זענען פארגעקומען דעמאנ־סטראציעס געגען דער רעגיערונג אבער עס הערשט יעצט שוין ארדנונג אין שטאדט.

ארבייטער פאר דער הלואה.

פעטראגראד, מאי, 8.

אלע ארבייטער קאמיטעטען איבער'ן גאנצען לאנד האבען בעשלאסען צו אונ־טערשטיצען די רוסישע פרייהייטס הלואה

דער פעטראגראדער קאמיטעט האט עס בעשלאסען מיט 1900 שטימען געגען 112 שטימען.

אידענטהום איז א רע־ליגיאן, זאגט לוצאטי

אידען וועלען זיך בעזעצען אין פאלעס־טינא אלס פרייע בירגער און ניט אלס הערשער.

ניו יארק, מאי, 8.

לואידזשי לוצאטי, דער בעוואוס־טער אידישער שטאטסמאן אין איטאליען האט אין א קייבעל געענטפערט אויף אן אנפראגע וועגען פאלעסטינא פאר אידען. ער שרייבט:

די אידען מוזען פאר זיך ערארבערען פולע רעליגיעזע פרייהייט אין אלע לענ־דער פונקט אזוי ווי עס איז אין די פער־איינינגטע שטאאטען און אין איטאליען.

ווען פאלעסטינא וועט צוגענומען ווע־רען פון די טערקען, וועלען די אידען דאר־טען וואהנען ניט אלס הערשער נאר אלס פרייע בירגער צו באפרוכפערען דאס לאנד פון די אבות.

אידענטהום איז ניט קיין נאציאנא־ליטעט, עס איז בלויז א רעליגיאן.

א וואשינגטאנער קריסט וויל ערארבערן פאלעסטינא פאר אידען

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל".) פון דר. ראבערט קאן.

וואשינגטאן, מאי, 8.

ארטהור ראנדל, א בעוואוסטער ריעל עסטייט סחור אין וואשינגטאן, א קריסט האט געמאכט א פארשלאג צו פרעזידענט ווילסאן אויף זיין איגענער רעכענונג צוזאמענצושטעלען א מיליטערישע עקס־פעדיציי, וועלכע זאל געהן ערארבערן פא־לעסטינא און דארט צו גרינדען א פרייע רעפובליק פאר דעם אידישען פאלק.

פרעזידענט ווילסאן האט דעם ענט־הוזיאסטישען אידעאליסט געדאנקט און האט איהם מיטגעטיילט, אז ער גיט איבער זיין אינטערעסאנטען פלאן צום קריעגס דעפארטמענט. מר. ראנדל איז שטארק בעגייסטערט פאר דעם ציוניס־טישען אידעאל. און וויל פאר איהם ברענגען די גרעסטע אפפער.

דא אין וואשינגטאן ערווארטעט מען, אז נאך אין פערלויף פון דיעזער וואך וועט דורכגעפיהרט ווערען אין קאנגרעס א רע־זאלוציע, וועלכע וועט אויסדריקען דעם וואונש אז אין פאלעסטינא זאל געגרינ־דעט ווערען א רעפובליק פאר דעם אידי־שען פאלק.

איינינגע היציגע קאנגרעסלייט וואל־טען געוואלט, אז דער קאנגרעס זאל אנ־נעהמען וועגען דעם ביל, אבער הויגע פא־ליטישע קרייזען ווייזען אן, אז אזא זאך איז אונמעגליך, ווייל די אמעריקאנער רעגיערונג האט ניט קיין רעכט אנצונעה־מען געזעצע וועגען לענדער וועלכע גע־פינען זיך נאך ניט אין איהר מאכט.

זיד־אפריקאנישע רעגיערונג פאר א אידישער רעפובליק אין אמעריקא

(ספעציעל צום "אידישען זשורנאל".)

קייפ־טאון, מאי, 8.

דער עקזעקוטיוו קאמיטעט האט גע־שיקט א ספעציעלע דעפוטאציע מיט אן אויסגעארבייטען מעמאראנדום וועגען דעם וואונש פון דעם אידישען פאלק צו גרינדען א פרייע רעפובליק אין פאלעסטינא, און דאס צוגעשטעלט צו דער רעגיערונג פון דער זיד־אפריקאנישער רעפובליק. די דעפוטאציע איז אויפגענומען געווארען פריינדליך און מען האט איהר ערקלעהרט אין א אפיציעלער [illegible], אז ביי דער קומענדער פריעדענס קאנפערענץ וועלען די פערטרעטער פון דער זיד־אפריקאני־שער רעפובליק אונטערשטיצען די פאדע־רונג פון דעם אידישען פאלק.

פון דער רעדאקציע: — דער קיי־בעל זאגט ניט וועלכע עקזעקוטיוו קאמי־טעט דאס איז, און ווארשיינליך איז עס פון א דארטיגער אידישער פעראייניגונג אדער קאנגרעס.

בלייבט טריי זיין צוואה

אלע אידען מוזען היינטיגען זונטאג קומען צום שלום עליכם מעמאריאל אין ליריק טהעאטער.

אין דער צוואה וואס שלום עליכם האט געלאזען זאגט ער:

"אלע מאהל צו מיין יאהר צייט איז מיין פערלאנג, איהר זאלט זיך צוזאמענ־קלייבען פריינד, בעקאנטע, אויסקלייבען א מעשה פון מיינע מעשה'לאך, פון די סאמע פרייליכע, און פארלייענען עס אין וואסער שפראך ס'וועט פאר זיי זיין מעהר פערשטענדליך, און לאז מיין נא־מען מיט א געלעכטער דערמאהנט ווע־רען".

דער קאנפערענץ בעשטעהענד פון עטליכע און צוואנציג טאראנטאר ארגאני־זאציעס, סאסייעטים און פעראיינען, הא־בען אלעס ארראנזשירט אום טריי צו בליי־בען די צוואה, וואס דער גרויסער שלום עליכם האט געלאזען.

א זעהר רייכען פראגראם, וועלכען די לעזער וועלען געפינען אויף אן אנדער זייט אין דער צייטונג, איז פארבערייטעט גע־ווארען צו דעם ערשטען יאהר צייט פון נפטר, פאר היינטיגען זונטאג, צוויי (2) א זייגער אין ליריק טהעאטער.

ווער וועט בלייבען אין דער היים? ווער וועט ניט וועלען אבהיטען און טריי בלייבען די צוואה פונ'ם נפטר?

דער ליריק טהעאטער איז ניט גרויס גענוג, אריינצונעהמען אלע די יעניגע, וועלכע וועלען צו דער פערזאמלונג קומען. קוממט דעריבער אין צייט, און בלייבט טריי די צוואה, וואס דער גרויסער אידי־שער הומאריסט האט געלאזען.

יהודה קויפמאן קומט ספעציעל צו דער פערזאמלונג ריידען איבער דעם פער־לוסט פון דער אידישער ליטעראטור, דורך דעם פריהצייטיגען טויט פון שלום עליכם.

פאר די יעניגע, וועלכע האבען שוין געהערט קויפמאנען ריידען, איז עס גע־ווים אן איבערראשענדע נייעס צו הערען איהם ריידען איבער אזא טהעמא.

די אומגליקליכע יתומים
א ראמאן וועלכער בעהאנדעלט אויף א שפאנענדען אופ'ן אן אינטערעסאנטע טהעמע
דאס וועט זיין דער נייער ראמאן, וועלכער הויבט זיך אן צו דרוקען אין "אידישען זשורנאל"
דינסטאג דעם 15-טען מאי
דאס איז א ראמאן פון ראמאנען לאנד